

سوال

معنای کلمه‌ی عقیده چیست؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

عقاید، اموری هستند که نفس انسان آن را باور دارد و قلب به آن آرام می‌یابد و نزد صاحب خود یقینی است و شک به آن راه نمی‌یابد.

اما اصل کلمه‌ی عقیده از **عقد** است که مدار آن بر پابندی و تاکید و محکم‌کاری است. در قرآن آمده است: **لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ** یعنی: الله شما را به سبب سوگندهای بیهوده‌تان مواخذه نمی‌کند ولی به سوگندهایی که از روی اراده می‌خورید شما را مواخذه می‌کند.

و **تعقید ایمان** (محکم ساختن قسم) که در این آیه آمده با قصد و قاطعیت قلبی است. مثلاً می‌گویند: **عقدت الحبل** یعنی طناب را محکم کردم و در هم تنیدم. اعتقاد نیز از عقد گرفته شده که گره زدن و محکم کردن است. وقتی کسی می‌گوید: اعتقدت کذا (به فلان چیز اعتقاد پیدا کرده‌ام) یعنی در قلبم به طور قطع آن را پذیرفته‌ام. یعنی حکم ذهنی قاطع.

اما منظور از عقیده در شرع اسلام یعنی: اموری علمی که مسلمان باید در قلب خود به آن معتقد بوده و به آن ایمانی قطعی و بدون شک و تردید بیاورد، زیرا خداوند از طریق کتاب خود یا از طریق وحی پیامبرش ﷺ

ما را از آن آگاه نموده است.

اصول عقایدی که خداوند ما را به اعتقاد آن امر نموده مواردی است که در این سخن پروردگار متعال آمده است: **أَمِنْ الرِّسُولِ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمِنٌ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نَفَرَقَ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ** (پیامبر به آنچه از سوی پروردگارش به او نازل شده ایمان آورد و مومنان همگی به الله و ملائکه‌ی او و کتاب‌هایش و پیامبرانش ایمان آوردند [و گفتند] میان هیچ یک از پیامبرانش فرق نمی‌گذاریم، و گفتند: شنیدیم و اطاعت نمودیم؛ پروردگارا آمرزش تو را [خواه‌انیم] و فرجام به سوی توست).

پیامبر ﷺ نیز در حدیث مشهور جبرئیل اصول ایمان را چنین مشخص نموده است: **ایمان یعنی آنکه به الله و ملائکه او و کتابش و دیدارش و پیامبرانش، و به برانگیخته شدن دیگر [پس از مرگ] باور داشته باشی.**

بنابراین، عقیده در اسلام همان مسائل علمی است که با خبر صحیح از الله و پیامبرش ثابت شود و قلب مسلمان باید از روی تصدیق خداوند و پیامبرش به آن باور قطعی داشته باشد.